

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора медичних наук, професора кафедри хірургії
серця та магістральних судин Національної медичної академії
післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України,
професора Вітовського Ростислава Мирославовича
на дисертацію Аксьонової Ірини Олександрівни „Хірургічне лікування
ішемічної хвороби серця при супутньому атеросклерозі висхідної аорти”,
подану до спеціалізованої вченої ради Д 26.555.01
на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук
за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія**

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Ішемічна хвороба серця – одне з найбільш поширених серцево-судинних захворювань, яке посідає перше місце по рівню захворюваності, ступеню інвалідизації та смертності серед населення розвинених країн. Способами, які дозволяють запобігти розвитку інфаркту міокарда, залишаються рентгенендоваскулярне або хірургічне лікування. Вибір методу хірургічного лікування у великій мірі залежить від характеру ураження артерій, а також – від стану висхідної аорти, що вкрай важливо при хірургічній реваскуляризації міокарда.

Однак, незважаючи на значні досягнення в лікуванні хворих з ІХС, до теперішнього часу не існує єдиної концепції щодо уникнення або зниження ускладнень, пов'язаних з атеросклерозом висхідної аорти. Також є низка моментів, які не вирішені остаточно. Серед них - визначення показань та протипоказань до цих втручань, визначення оптимальних способів хірургічної реваскуляризації міокарда з урахуванням атеросклеротичного ураження аорти. Залишається необхідність у розширенні спектру методик профілактики ускладнень, які пов'язані з атеросклерозом висхідної аорти, і безпосередньо впливають на результати коронарного шунтування.

Тому дисертація Аксьонової І.О., яка вирішує поставлені задачі, є надзвичайно актуальною і своєчасною.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота виконана у відповідності до плану НДР ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова НАМН України», і є фрагментом НДР «Розробити та вдосконалити методику хірургічного лікування мітральної недостатності ішемічного генезу» (номер державної реєстрації 0111U010413, термін виконання 2012–2014 рр.), в якій автор була співвиконавцем.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів.

В дисертаційній роботі дисертантом вперше представлено науковий аналіз результатів хірургічного лікування пацієнтів з ІХС, що ускладнена АВА.

На підставі аналізу структури і частоти післяопераційних ускладнень після коронарного шунтування дисертантом визначено роль атеросклеротичних змін висхідної аорти у виникненні цих ускладнень. Автором розроблена методологія інтраопераційного епіаортального УЗД при реваскуляризації міокарда, як самого точного методу виявлення кількості, якості та розташування атеросклеротичних бляшок. Дисертантом науково обґрунтовано вибір хірургічної тактики під час КШ, який базується як на даних загальноклінічних методик діагностики у передопераційному періоді, так і на результатах інтраопераційної епіаортальної ехокардіографії, як самого точного методу виявлення кількості, якості та розташування атеросклеротичних бляшок. Науковим підсумком даної роботи є розробка алгоритму діагностики та хірургічного лікування пацієнтів з ІХС, що ускладнена АВА.

4. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Отримані дисертантом дані про роль атеросклеротичних змін висхідної аорти у виникненні ускладнень при коронарному шунтуванні у пацієнтів з ІХС і атеросклерозом аорти є теоретичним внеском у розвиток

Дисертантом впроваджено в практику комплекс діагностичних та хірургічних методів профілактики ускладнень. Інтраопераційне виконання епіаортальної ехокардіографії, церебральну оксиметрії і транскраніальної доплерографії забезпечує своєчасну діагностику ускладнень. Крім того, впроваджено комплекс хірургічних заходів профілактики ускладнень, які пов'язані із пошкодженням атеросклеротичної бляшки під час маніпуляцій на аорті, та потенційними емболічними ускладненнями. А саме: протокол ревізії висхідної аорти після відновлення гемодинаміки для виявлення гематом, розшарування і деформації стінок аорти; методику своєчасного виявлення емболізації периферичних артерій в післяопераційному періоді; алгоритм оптимальної діагностики та хірургічного лікування пацієнтів з ІХС в поєднанні з атеросклерозом висхідної аорти.

Використання вищевказаних заходів призвело до зменшення кількості ускладнень з 12,0 % до 5,1 % та летальності – з 3,3 % до 0,5 %.

Результати дослідження дозволили науково обґрунтувати методику хірургічного лікування хворих ішемічною хворобою серця з атеросклерозом висхідної аорти, що викладено в основних положеннях, висновках та рекомендаціях дисертаційної роботи.

5. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджені детальним обстеженням і аналізом результатів хірургічного лікування 195 хворих основної групи і 184 хворих групи порівняння, яким було виконано вінцеве

шунтування. Подібний матеріал дослідження дозволив отримати результати, які відповідають поставленими завданнями, і забезпечив високу ступінь достовірності науковій роботі. В дисертації були використані дані сучасних високоінформативних методів дослідження (клінічних, лабораторних, інструментальних ангиографічних та ультразвукових), які оброблені методами варіаційної статистики і кореляційного аналізу. Кількість дослідженого матеріалу, методи дослідження, дозволили отримати об'єктивні результати щодо поставлених завдань і високу ступінь достовірності.

Автореферат ідентичний основним положенням дисертації. Дисертація викладена на 136 сторінках комп'ютерного тексту. Складається з вступу, огляду літератури, 4 розділів власних досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій та списку використаних джерел. Робота ілюстрована 20 таблицями, 16 рисунками. В огляді літератури і обговоренні результатів дослідження 174 джерела сучасної наукової літератури. Зміст автореферату та основні положення дисертації ідентичні.

6. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті.

Основні результати дисертації опубліковано у 8 наукових працях. Шість статей опубліковано у фахових виданнях, серед них 1 – в іноземному журналі, 2 – у виданнях, які зареєстровані у міжнародних наукометричних базах. Отримано 2 патенти на корисну модель, що безпосередньо пов'язані з темою дисертації. Результати роботи доповідались на наукових конференціях та з'їздах, а отже, наукова робота пройшла широку апробацію

Автореферат цілком відповідає змісту дисертаційної роботи і відображає її суть. Основні положення дисертації, висновки та рекомендації ідентичні за змістом до автореферату. Обсяг автореферату повністю відповідають п.13 "Порядку присудження наукових ступенів" .

7. Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту і оформлення.

Зміст, структура та оформлення дисертації відповідають вимогам МОН України. У роботі зустрічаються поодинокі стилістично-граматичні помилки. Є одне зауваження: заключення після розділів має бути більш розширеним.

До автора є запитання:

- 1) Чи були випадки переходу на штучний кровообіг під час операцій аортокоронарного шунтування на працюючому серці, які особливості підключення АШК?
- 2) Чи увійшли в дослідження пацієнти після перенесеного раніше АКШ?
- 3) Чи були відмови в проведенні операції АКШ пацієнтам із значним атеросклеротичним ураженням висхідної аорти?

8. Рекомендації щодо використання результатів дослідження в практиці.

Результати досліджень можуть бути впроваджені в клінічну практику клінік серцево-судинної хірургії України. Теоретичні результати дисертації можуть бути використані в учбових програмах з серцево-судинній хірургії.

Впровадження даних дисертаційної роботи в практичній охороні здоров'я дозволить покращити рівень спеціалізованої медичної допомоги населенню держави.

9. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Аксьонової Ірини Олександрівни „Хірургічне лікування ішемічної хвороби серця при супутньому атеросклерозі висхідної аорти”, подана на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, є завершеною науковою працею, яка містить нове і ефективне вирішення актуального завдання сучасної кардіохірургії - покращення результатів

хірургічного лікування хворих ішемічною хворобою серця з атеросклерозом висхідної аорти.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 14.01.04 – серцево-судинна хірургія. Основні результати дисертаційної роботи опубліковані в наукових виданнях і пройшли належну апробацію.

За актуальністю, рівнем наукової новизни та практичним значенням, обсягом дисертації та автореферату, публікаціями, робота відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 13 “Порядку присудження наукових ступенів” (Постанова КМ України № 567 від 24.07.2013 р), які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Професор кафедри хірургії
серця та магістральних судин
Національної медичної академії
післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
МОЗ України
доктор медичних наук, професор

Вітовський Р.М.

